

tică". Mai sunt găzduit și într-o revistă al cărei prestigiu îmi dă un oarecare curaj, "Aradul Cultural". Asta, probabil, din considerentul că, dacă am terminat Fizica teoretică, aș putea deveni un mic Patapievici local sau un Vlad Zografi. (Nu e cazul! Dintre toate simțurile, cel mai dezvoltat îmi este cel al autoironiei.) V-am prevenit în felul acesta că s-ar putea să mă covârșească tentația de a vă trimite câteodată unele elucubrațiuni proprii numite "Cronica dramatică". Nu le luați în serios!
Cu speranța că nu v-am plictisit îngrozi-

tor și cu sentimentul culpabil al întârzierii, al dv. fidel cititor,

Adrian Palcu

P.S. Mi-ar face plăcere să întrețin cu revista "Scena" un dialog epistolar, chiar prin intermediul e-mail-ului.

Întârzierea cu care vă răspundem noi dovedește că nu ne-a impresionat întârzierea dumneavoastră: avem înțelegere pentru viciile împărtășite. Inutil să vă spunem cât de multă plăcere ne-a provocat mesajul. Împărtășim și pasiunea pentru teatru, și

necesitatea de a vorbi despre această pasiune. Se spune că doar adolescenții simt nevoia să pomenească mereu numele persoanei iubite. Între timp, am apucat să ne îndeplinim obligațiile și față de viața teatrală din Arad. Să ținem legătura; dacă credeți că opiniile dumneavoastră îi interesează pe cititorii revistei noastre, vă așteptăm articolele. Sperăm că veți deveni astfel un mare Patapievici, iar când veți începe să scrieți piese, un altfel de Vlad Zografi. În fond, n-ar fi cea mai rea ascendență.

Sf festivaluri

Sunt de mirare lucrurile firești!

Trăim în miezul unei realități bezmetice, în care haosul ia tot mai mult locul normalității. Așa se face că, de câte ori se mai petrec și lucruri firești - pentru o societate civilizată, desigur -, aproape că ne cuprinde mirarea.

De mirare, așadar, că într-o urbe industrială precum e Slatina încă mai sunt prețuite valorile artistice. Iată, "Zilele Eugen Ionescu" au ajuns la cea de-a IX-a ediție. Manifestarea n-ar fi putut avea loc, în acest an, fără implicarea directă a Societății Culturale "Eugen Ionescu", a Teatrului Municipal "Eugen Ionescu", a Inspectoratului pentru Cultură Olt, a Inspectoratului Școlar Județean Olt și, mai ales, a Primăriei municipiului (finanțatorul principal). Mai mult, primarul însuși ia parte la toate evenimentele culturale

ale orașului pe care îl păstorește. Nu e de mirare?!

Ne-a bucurat, în mod deosebit, prezența pe scena Casei de Cultură a marelui actor Radu Beligan (i s-a acordat cu acest prilej Trofeul "Eugen Ionescu" pentru magistrala interpretare a personajului Béranger), care, vreme de jumătate de ceas, a depănat cu farmecu-i binecunoscut plăcute amintiri despre Eugen Ionescu. Și asta se întâmplă în fața unui public format mai mult din tineri, cam năzdrăvani, dacă nu obraznici de-a binelea, însă plini de curiozitate și, după cum s-a putut constata, ușor de domolit.

Ne-a mai mirat și participarea masivă la colocviul de a doua zi, dedicat personalității dramaturgului, a unor elevi despre care ni s-a spus că joacă piesele lui Eugen Ionescu în limba franceză,

cu multă candoare și surprinzătoare dezinvoltură.

În sfârșit, ne-a mirat și faptul că, la Slatina, în afara Societății Culturale și a Teatrului Municipal (de curând înființat), mai poartă numele lui Eugen Ionescu o școală, o librărie și o bibliotecă.

Se spune despre români că au cam uitat să-și respecte personalitățile? Nu toți.

Marinela Țepuș

P.S. Am mai văzut, ce-i drept, cu aceeași ocazie - cum era și firesc în asemenea împrejurări -, un spectacol cu o piesă de Eugen Ionescu, **Tabloul**, în regia lui Bogdan Cioabă, prezentat de Teatrul Municipal "G.A. Petculescu" din Reșița. Din păcate, nu a plăcut nimănui.

Ss scena lumii

Neconvenționalii

Ceea ce în România se cheamă teatru alternativ - "poreclă" născută de puțină vreme, ca și genul - în Franța se numește artă de

stradă. La Chatillon, de exemplu, se desfășoară de șase ediții festivalul "Les Arts dans la rue". La fel ca la altFest, sunt reunite spectacole în

spații neconvenționale. Singura diferență - esențială și pentru care organizatorii noștri nu au nici o vină - este că montările românești sunt (majoritatea, dacă nu chiar toate) concepute pentru scena tradițională. La urma urmei, cu mici excepții, orice poate fi mutat, dintr-un teatru "normal", oriunde.

O mostră de teatru alternativ în Franța

În Franța, spectacolele care intră în categoria sus-numită chiar nu pot fi jucate în altă parte decât în locul, mai mult sau mai puțin trântit, pentru care au fost concepute: hangar, abator, fabrică de ciocolată, furnal etc. Într-un teatru cuminte nu se poate țopăi pe kilograme de cartofi („Illoptopie”, asociație ce-și propune „să lanseze dezordinea în orașe”), răspândi spumă de poliuretan (aceeași trupă, în spectacolul subintitulat „pentru cinci actori și mii de litri de spumă”) și nici inventa o parcare pentru pantofii spectatorilor („Royal de Luxe”). Francezii susțin că acest tip de teatru își are originea în farsele Evului mediu, în evoluțiile trubadurilor, ale circarilor ambulanti și bufonilor de curte, dar și în happening-urile provocatoare, tot de stradă, din anii '60 (de genul celor promovate de Living Theatre).

Ce se petrece în Franța ultimilor douăzeci de ani a fost definit drept „noul circ”. Cele mai vestite gazde ale acestor îndeletniciri sunt orașele Chalon-sur-Saône și Aurillac. Care sunt

avantajele? E un „spectacol total”, care se hrănește cu sensibilitatea spectatorilor. Place oamenilor și nu costă scump. Apoi, face atmosferă, atrage turiști, pune în valoare imaginea urbei (în general, de mărime mijlocie și prea puțin atinsă de binefacerile artei, din cauza distanței față de marile centre culturale). Pe de altă parte, în festivaluri, există secțiunea on în care, la Aurillac de pildă, sunt invitate cam douăzeci de trupe, și cea off, care adună în jur de trei sute. În cea din urmă categorie se încadrează companiile care joacă gratuit și au subvenții reduse. Supraviețuiesc datorită festivalurilor. „Să nu vă mirați dacă vor întinde pălăria la sfârșitul reprezentației”, atrag atenția organizatorii. De altfel, artiștii care „prestează” astfel de munci în stradă sunt amatori. Le place să scandalizeze (mai ales autoritățile, care pe deasupra mai dau și bani), să manipuleze mulțimile și, dacă e posibil, să-și creeze faimă de „neconvenționali”. Pentru asta, fie că „recuperează poezia obiectelor uzuale”

(cum spune „Royal de Luxe”, cu al său spectacol **Marele congelator**), fie năvălesc în oraș la ora șase dimineața pe motociclete, trezindu-l pe... subprefect, ori stau o noapte la închisoare (aceeași companie „Royal de Luxe”, introdusă la răcoare cu ocazia unui turneu în Australia, pentru comportament revoltător).

E lesne de observat că, deși se încearcă, pe la noi nu o să apară curând un astfel de teatru. Măcar pentru motivul că abrutizarea capitalistă, provenită din prea mult huzur este încă un obiectiv îndepărtat. Companiile care „se prostesc” pe străduțele franțuzești (sau din alte țări ale lumii) se opun, printre altele, globalizării care, deocamdată, nu ne poate îngrijora și pe noi. De aceea, ar fi bine, probabil, să ne mai gândim dacă nu cumva teatrul alternativ este importat fără discernământ, precum alte produse „imperialiste”. Sau, dacă el există într-adevăr în România.

Miriona Hărăbor

Regizorii de teatru cuceresc opera

De la Maria Callas încoace, adică de când interpretarea actoricească a devenit, pe scena lirică, tot atât de importantă pe cât era până atunci partea vocală, spectacolul de operă s-a apropiat tot mai mult de cel de teatru. Soliștii au tras cu ochiul în grădina actorilor, iar tot mai multe scene europene de primă mărime au

apelat la serviciile regizorilor de teatru. Astfel, cea mai importantă schimbare suferită de opera ultimelor decenii este apropierea ei de teatru, de la care a împrumutat multe dintre formulele scenice. De aceea, nu pare surprinzător că stagiunea 1999–2000, pe care, de la Covent Garden la Scala și până peste ocean, la Metropolitan, artiștii și

managerii lor o consideră cu totul specială, fiind ultima a actualului secol, este dominată de marile nume ale regiei de teatru. Am putea spune chiar că nu există regizor de teatru, de la un anumit nivel valoric în sus, care să nu fi cochetat cu spectacolul de operă. Cel mai la îndemână este exemplul lui Peter Stein, care va debuta la Scala din